

Kwaliteit van Zorg:

Kennisontwikkeling en impuls aan wetenschappelijk onderzoek

Tekst: Lucelle van de Ven-Stevens, Margriet Pol en Margo van Hartingsveldt

In EM-5 in 2020 schreven we over de *Taakgroep Kwaliteit van Zorg* als een van de taakgroepen van de *Bestuurlijke Afspraken Paramedische Zorg*. Daarbij is ook de subsidieoproep *Beantwoorden kennisvragen Kennisagenda Ergotherapie* van ZonMw genoemd. Dit artikel geeft de uitgezette acties van het afgelopen jaar weer en geeft informatie over het gehonoreerde onderzoek van het lectoraat Ergotherapie van de Hogeschool van Amsterdam (HvA).

Cliënten, verwijzers, management en zorgverzekeraars verwachten dat zorgprofessionals efficiënt, doelmatig en effectief werken. Daarbij worden vragen gesteld over de waarde van interventies, ook die van de ergotherapie. Van ergotherapeuten wordt gevraagd om systematisch te werken aan kwaliteit. Hoewel de paramedische beroepsverenigingen al decennialang het belang van *evidence based practice* ondersteunen¹⁻³ is er nog altijd een grote behoefte aan kennisontwikkeling en een impuls van wetenschappelijk onderzoek waarop paramedische richtlijnen zich kunnen baseren.

Bestuurlijke Afspraken 2019-2022

In 2019 ondertekenden verschillende partijen de *Bestuurlijke Afspraken Paramedische Zorg (BAPZ) 2019-2022*⁴ (Patiëntenfederatie Nederland, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Koninklijk Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Stichting Keurmerk Fysiotherapie, Ergotherapie Nederland (EN), Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD), Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten (NVH), Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF), Vereniging van Oefentherapeuten Cesar en Mensendieck (VvOCM), en Zorgverzekeraars Nederland (ZN)). Eén van de taakgroepen die voortkomen uit deze bestuurlijke afspraken is de *Taakgroep Kwaliteit van Zorg*, die zich sterk maakt voor een onderzoeksprogramma op het terrein van de paramedische zorg, met als doel het stimuleren van de kwaliteit en transparantie van deze zorg. Namens EN neemt Lucelle van de Ven deel aan deze *Taakgroep Kwaliteit van Zorg*.

Kennisagenda Ergotherapie

De *Kennisagenda Ergotherapie*^{5,6} biedt een overzicht van de belangrijkste thema's en kennisvragen die de beroepsgroep de komende jaren centraal stelt. De kennisvragen in de kennisagenda zijn algemeen geformuleerd. Dit geeft ergotherapie-onderzoekers de mogelijkheid zich breed te profileren en geeft ruimte om aan te haken bij maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. De prioritering van doelgroepen en onderwerpen is gebaseerd op de vastgestelde maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.

Programma Paramedische Zorg

ZonMw is de organisatie die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het *Programma Paramedische Zorg*. Dit programma komt voort uit de BAPZ 2019-2022 en bestaat uit twee onderdelen:

1. Kennisvergroting en Onderzoek
Binnen dit onderdeel wordt beroepsspecifiek onderzoek uitgezet naar kennisvragen uit de bestaande kennisagenda's en wordt er binnen het *Meerjarig Onderzoekskader Paramedische Zorg (MOPZ)* multi- en interprofessioneel onderzoek uitgevoerd.
2. Kwaliteit en Transparantie
Binnen dit onderdeel wordt gewerkt aan ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden, (stroomlijning van) richtlijnontwikkeling en het verbeteren van de transparantie van de kwaliteit van zorg.

Projectomschrijving OTHER

Het doel van het vierjarige OTHER-onderzoek is om voor mensen met een beroerte de overgang van verpleeghuis naar huis gemakkelijker te maken. Dit gebeurt met behulp van een interventie met sensoren en (online) coaching gebaseerd op de principes van Occupational Performance Coaching (OPC) in de thuissituatie. De sensor die mensen overdag dragen, meet de bewegingen tijdens dagelijkse activiteiten en informeert via een tablet de revalidant en ergotherapeut. OPC draagt bij aan het versterken van de eigen regie van de persoon. De coaching is het uitgangspunt voor het formuleren van doelen, analyseren van situaties, beslissen over acties en het evalueren van de uitkomsten. De onderzoekers richten zich daarbij op mensen na een beroerte, die vanuit het ziekenhuis een korte periode revalideren in een setting voor geriatrische revalidatie en van daaruit naar huis gaan. De interventie van sensormonitoring en (online) coaching draagt bij aan het versterken van het zelfmanagement en het dagelijks functioneren in de thuissituatie.

Onderzoek

Onderzocht wordt het effect en de kosteneffectiviteit van OTHER bij mensen die revalideren na een beroerte op het dagelijks functioneren, zelfmanagement en zorgkosten. Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen: de haalbaarheidsstudie, de (kosten) effectiviteitsstudie en een experimentele studie.

- In het eerste jaar wordt gestart met de haalbaarheidsstudie naar de begeleiding van revalidanten met OTHER. Op basis van de bevindingen, wordt de interventie en de onderzoeksopzet aangepast en wordt scholing ontwikkeld voor ergotherapeuten die de interventie gaan uitvoeren.
- Jaar twee en drie staan in het teken van een (kosten)effectiviteitsstudie. Ergotherapeuten uit vijf organisaties voor geriatrische revalidatie (Limburg, Gelderland, Noord-Brabant en Noord-Holland) voeren de OTHER-interventie uit samen met de mensen met een beroerte. De resultaten uit de interventiegroep worden vergeleken met de resultaten uit een controlegroep.
- Daarnaast start in het eerste jaar een experimentele studie naar technologische alternatieven, waarmee mensen ondersteuning kunnen krijgen tijdens hun dagelijkse activiteiten in de thuissituatie.

Verwachte maatschappelijke impact

De onderzoekers verwachten dat, door de continuïteit van de revalidatie, de overgang van verpleeghuis naar huis vergemakkelijkt wordt en dat de persoon hierbij meer ondersteuning ervaart. Deze ondersteuning geeft de juiste zorg thuis (op de juiste plek) en deze zorg is goedkoper dan de zorg in het verpleeghuis. Doordat mensen met een beroerte met deze interventie eerder naar huis kunnen gaan, is de verwachting dat OTHER kostenbesparend is voor de maatschappij.

Samenwerking

In dit project werken onderzoekers van de Hogeschool van Amsterdam samen met hoogleraar Ergotherapie, prof. dr. Maud Graff; Lector Ondersteunende Technologie in de Zorg, dr. Ramon Daniels (Zuyd Hogeschool); Lector Technische Innovatie in de Zorg, dr. Linda Wauben (Hogeschool Rotterdam) en Associate Lector Neurorevalidatie dr. Ton Satink (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen).

Subsidieoproep ZonMw

In overleg met EN publiceerde ZonMw in maart 2020 de subsidieoproep *Beantwoorden kennisvragen Kennisagenda Ergotherapie*. EN stimuleerde de Hoogleraar Ergotherapie en de lectoren van de verschillende hogescholen om bij de indiening van een subsidieaanvraag de samenwerking in consortia op te zoeken. Met deze consortia beogen we naast een effectstudie één of meer kleinere onderzoeken te faciliteren, om zo ook de infrastructuur te versterken en de kans op vervolgonderzoek te vergroten. Er zijn drie mooie projectideeën voor ergotherapie-onderzoek ingediend. De beoordelingscommissie selecteerde twee projecten voor de volgende ronde waarin de onderzoekers de ideeën verder konden uitwerken.

OTHER

In april 2021 is de subsidie toegekend aan *Supporting daily functioning of persons with a neurological disorder: (cost)-effectiveness of Occupational Therapy at Home E-Rehabilitation (OTHER) for persons post-stroke* van Margo van Hartingsveldt en Margriet Pol. beiden werkzaam bij het lectoraat Ergotherapie - Participatie en Omgeving van de HvA.⁷

Tot slot

EN feliciteert de onderzoekers van harte met de toeken-

ning van de subsidie en is verheugd dat het ergotherapie-onderzoek in Nederland met dit project uitbreidt.

Referenties:

1. ZonMw. (2003). Programma Kwaliteit Paramedische zorg. Evaluatie. Den Haag: ZonMw.
2. ZonMw. (2005). Disseminatie en implementatie van kennis. Onderzoek naar kennisontwikkeling binnen zes paramedische beroepsgroepen. Den Haag: ZonMw.
3. Senten M (red.). (2005a). Continuïteit in kwaliteit. Signaal paramedische zorg. Den Haag: ZonMw.
4. Rijksoverheid. (2018, 12 december). Kwaliteitssystemen paramedische zorg (Hoofdlijnenakkoord Paramedische zorg). <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/02/04/kwaliteitssystemen-paramedische-zorg>
5. Van de Ven-Stevens L, Kuiper C, Graff M, Tüski A. (2018) Kennisagenda Ergotherapie. Utrecht: Ergotherapie Nederland.
6. Van de Ven-Stevens L, Graff M, Kuiper C. (2019). De kennisagenda ergotherapie: Onderzoek naar effectiviteit, doelmatigheid. Ergotherapie Magazine, 47(1),32-36.
7. <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/kwaliteit-van-zorg/programmas/project-detail/paramedische-zorg-2019-2022/supporting-daily-functioning-of-persons-with-a-neurological-disorder-costeffectiveness-of-occupat-1/>